

Misjoniteated

Nr. 5.

Tallinnas, 1928.

7. aastakäik

Edusaatutamise plaanid Euroopa jaoks.

Wäga harwa on meie töös Euroopa pinnal nii palju suuri koosloekuid peetud, kui sel aastal 17.—22. juulini pidasid meie noorsooühingud waimustustväljandawa ja hästi organiseeritud kongressi Chemnitzis, Saksamaal. Sääli oli koos üle 2500 noore. 8.—15. augustini olid umbes 35 välismisjonäri ühes nende juhi w. W. E. Mead'iga koos nõupidamisel misjonitöö üle välismaadel. Euroopa 10 uniooni pidasid sel aastal enda järjekorralisi konverentse, mis iga aasta järele peetakse. Pääle selle peeti paljudes liitudes konverentse ja teisi koosistumisi. Siis külastasid general-konverentse juhid ühes divisioonide eestseisjatega esimest korda suuremal arwul Euroopat. Minult Austraalia oli neil istangutel ehitamata. Meie hindasime väga seda abi, mida wendade Spicer'i, Moncomery, Shaw, Beddoe, Swans'i, Andross'i, Bronsoni, Cormack'i Gaynes'i ja paljude teiste wendade külastamine meile pakkus. Meie olime aga iseäranis rõõmsad tohtides terwitada wendi Läbsack'i, Swoff'i ja Wilsoni Nõukogude Wenest.

Juba 17 aasta jooksul ei ole sääli maa wendad meie seas niisugustes koosolekutes olnud. Wenemaa töö awaldab edu, julgust ja jumaliku wäge. Kuid siiski on kõikidest neist koosolekuteft kõige tähtsam divisiooni nõupidamised ja general-konverentse juhtivate wendade istang, mis 13.—20 aug. Darmstadtis ära peeti. Need jääwad kõige kauemini meele. See oli rõõmus-

taw ja jõuduandew aeg. Olime rõõmsad, et kõik meie liitude eestseisjad ja koolijuhid wõisid kohal olla. Ükski teine kool Euroopas ei asu mõnujamas asendis kui Reskeuroopa uniooni seminar Darmstadtis lähedal. Kool ise on teinud häid edusamme. Koolijuhataja Otto Schubert ja tema kaastöölised olid kõik teinud, mis nende wõimuses seisis, et jääli wiibimist wõimalikult mõnujaks kujundada.

Uurimised „prohwetikuulutamise waimu“ üle w. Spiceri poolt, kui ka ettekanded wendade Montgomery, Swansi ja teiste poolt, ainete üle: „Üleilmne kuulutus ja jutlustusamet“ ja „Meie aeg ja töö“, olid elustawad ja õpetlikud. Iseäranis julgustaw oli kuulda divisiooni-juh tide waimustatud aruandeid tööst nende põludel. Kuulates päew-päewalt nende aruandeid, saime weel kindlamalt weendunud, et meie tõelikult hilise wihma wäljawalamise ajal elame. Ei iialgi ennem ei ole meie advent-liikumises niisugust waimulikku õnnistust ja edu näinud, kui nüüd. Koosolekud Darmstadtis on meie eimeses järjekorras advent-lootuse ja -tunnistuse uuesti lõkkelöömise esile kutsunud.

Nii üldiselt kui ka meie organisatsioonile paremate plaanide panemise juhtes omawad Darmstadtis koosolekud üleolewa tähenduslise seisukoha adventtöö ajaloo. Nii kui järgnewad arwud näitawad, on Euroopa divisioon erafordiselt kaswanud.

	Aastal 1921.	1928.	Suurekasw.
Kogudused	1.222	2.595	1.373
Liikmete arw	52.712	89.696	36.984
S. p. kooli liikmeid	47.898	103.829	55.931
Jutlustajad	713	1.287	574
Noorsoo osakondi	386	1.205	819
Noorsoo liikmeid	7.147	20.852	13.705
Misjonäre	30	134	104
Liikmete arw	1.123	4.071	2.948
Misjoni-kaswandiiffe	3.500	13.050	9.550
Raamatuid müüidud . . . . . doll.	424.305	1.129.267	704.962
Annetusjed . . . . . "	144.206	539.231	395.025
Kimnus . . . . . "	398.493	1.140.129	741.636

Ka meie õppeasutused ja teised ettevõtted näitavad suuri edusamme. Meie töö Euroopas on alatikasvava lewinemisaja läbi teinud. Viimaste seitsme aasta jooksul oleme me ühes ja uut kooli avanud, seitse uut arstimiskesk-punkti ja kakssteiskümmend kirjandusladu asu-tanud. Kõik need asutused on vabad wõlgadest ja pea kõikide möödunud aastate läbitäit näitab kasvamist. Suur puudus avaldub Euroopas p a l w e m a j a d e s t. 1921. a. oli meil Eu-roopas 51 palwemaja, mis meie ühijuse omad olid; praegu on neid aga 176, nii siis 125 ehitust enam. Nüüd aga omame me palwemaju wõi misjonimaju pea kõigis suuremates linnades, nii kui Londonis, Pissabonis, Berliinis, Bernis, Frankfurdis, Münchenis, Budapestis, Kairois, Konstantinoopolis, Riias, Tallinnas jne.

See sai wõimalikuks generaalkonverentzi suuremeelse toetuse ja ka kohaliku koguduseliik-mete ustawa kaasawitamise läbi. Siid siiski on meil veel sasad kogudused ilma kohase jumala-technistuse ruumideta.

Euroopa divisiooni julgustaw kasvamine tegi tarwilikuks järelemõtlemise meil organi-satsiooni veel suurema ja tagajärjerikkama le-winemise üle. Kui mõni liit wõi unioon liig suureks saab, siis peab see jaama jaotatud. Ko-gemused on näidanud, et kaks wäikest liitu wõi ka unioon ühel ja samal maaalal enam forda-jaadawad, kui üks liig juur. See tõdenes ka meie general-konverentzi Euroopa suure osakon-na juures. Sellepärast sai Darmstadtis koosole-ful otjustatud Euroopa divisiooni neljaks jaota-da, nimelt Wene, Kesk-Euroopa, Lõuna-Euroo-pa ja Põhja-Euroopa divisiooniks: Wenemaa — see juur Rõutogude Wabariik. Lõuna-Eu-roopa — Ladina, Jugoslawia ja Rumeenia uni-oonid. Kesk-Euroopa — Saksa, Tschehhoslo-wakkia ja Ungari unioonid, Bulgaaria ja Kreeka misjonipõldudega, Albaania kaasaarmatud. Põhja-Euroopa — Inglise, Skandinaawia, Balti ja Poola unioonid.

Järgnew tabel näitab, kui palju elanikke iga divisiooni alla kuulub:

	Maa-ala miilides.	Rahwaarm.	Liigete arv.
Kesk-Euroopa divisiooni	3.393.722	170.711.000	39.932
Põhja-Euroopa divisiooni	5.137.861	162.777.000	22.076
Lõuna-Euroopa divisiooni	2.940.273	171.110.200	14.314
Wenemaa divisiooni	8.186.144	140.000.000	13.247

Sgale divisioonile Euroopas sai ka veel peale eelnimetatud maade misjonipõllud Afri-ka ja Lõuna-India ja Lõuna-India juure antud. 1929. a. annab generaalkonverents ka veel Hollandi India ja Lõuna-India Kesk-Euroopa divisioonile üle. Meie oleme väga tänulikud Jumalale selle edu eest, mida Jumal on oma rahwale nende töös Euroo-pas kinkinud. Meie tänane Generaalkonwe-rentzi tema rikkaliku toetuse eest, samuti ka meie kaastööliste kogu Euroopas nende siidika ja usu-rikka töö ja kaasabi eest. 1. jaanuarist 1929. a. alustab iga divisioon enda iseseiswat tegevust. Et ühest divisioonist neli saab, ei pea mitte lahuta-miseks peetama. Nende nelja divisiooni alla kuuluvad maad saavad ka nüüd üksteisele sama ligidal olema, kui ennegi. Meie oleme kõik ühes

ujus ja ühe töö juures ametis. Meie oleme kõik üksteisele samuti abiks ja toeks, kui ialgi enne. On olemas mitmeid teesid, milliste kaudu kõik di-wisioonid üksteist awitada ja toetada wõivad. Rasklemata saab nende nelja divisioonile prak-tiline olema ka tulewikus oma töö üle üheskoos plaanitsema, kui Jumala töö edu seda nõuab.

Mina usun, et see uus töö jaotus saab meile uut julgust ja tulidust andma, nõnda et veel pal-ju enam saab Jumala tööle hingesid wõidetud.

Meie tahaksime seda aastat täie jõuga lõpe-tada ja siis, kui Jumal lubab, uue aasta esimese päewaga iga üks oma divisioonis tööd rõõmsal meelel alustada.

L. S. Christian.

Sisemisjoni liikumine advent rahwa seas.

E. Mey.

Ujalugu teatab mitmest suurest ja tähtsast sündmusest, mis inimese peale on sügawat mõju avaldanud ja maailma käiku olfekui uutesse rööbastesse juhtinud, siiski ei ole nad kunagi nii suurt ümbermuutsawat ilmet anda jõudnud, kui käesolewate sündmused seda teinud on ja weel enam tulewikus tegema saavad. Pea-murdmine ja inimlik tarkus ei jõua maailma

mõjutatavatesse ja teda wõpustatavatesse olufor-dadesse lahendust tuua, sest nende sündmuste programm on Iskanda käes, ja seepärast wõib ainult see, kes teatawale määral taewalikusse plaanisega tunginud on, selgusele jõuda walit-setwate asjaolude üle ja teada, mis meid tule-wikus ees ootab. Piibli keele tundmine on hä-dast tarwilik, et mitte teadmatuse keerdtäiku-

deesse ekkida. Püha raamat maalib usklikkude filmade ette selge pildi käesolevatest ja tulevatest sündmustest ja näitab ära nende tähenduse niihästi iga üfsiku isiku, kui ka terve maailma kohta. Suur rahu hüüd ja püüd läbistab rahvaste ja riikide peret; samal jäädatva rahu loomise ajajärgul on aga palatvikufarnane ettevalmistamine lõpuliku heitluse jaoks käimas, nii et isegi riigimehed oma jõuetust tundes tuleviku eest hirmu tunnevad; klassivaheline võitlus kasvab iga aastaga ägedamaks; kuri-tegevusel, rõõvimisel ja tapmisel ei näi enam piiri olevat; usk on rahva käest koguni huffas, ning Sumala salgamine ja segadused võtavad kohutavalt maad; perekonna- ja ühiselus on kõik pühad sidemed ja määrused kattunud ja muudetud; jah, isegi loodus näib revolutsioonilisel teel kõndivat, mida suurend loodusõnnetused, ilmastiku muudatused, tulekahjud, näljahädad ja teised hävitused väga selgelt näitavad. Igale tõsisele usklikule ja piiblitundjale peaks arusaadavalt ja pühalikult kõlama, kui lõpuotsus kõige selle kohta, Õnnistegija hüüe: „Vaata, ma tulen pea, ja mu palk on minuga igaihele tasuda, nõnda kui tema legu on!“

„Uja märgid, mis kiiresti tõendatavad, kuulutavad, et Kristuse tulemine on ligi usse ees. Päevad, milles elame, on tähtsad ja tõsised. Sumala waim tõmmatakse wähehaataval, aga kindlasti maa pealt ära.“ Enne aga, kui kõikide asjade ots kätte jõuab, tahab Sumal ühe suure töö maa peal ära teha: kohtu kuulutus ja wiimane armu kuisse peab kõigise maisse kantud saama. „Kui lunastustöö on otsa lõppemas, tulevad raskused üle maailma ja rahvad on vihased, aga siiski hoitakse neid tagasi, et nad mitte ei takista kolmanda ingli tööd.“ Kuigi maailma olukorrad küpsed on au tuninga ilmumiseks, siiski wiitvitab Issand oma tulemisega; ta tahab, et kogudus enese walmis seaks selle suure sündmuse wastu ja selle töö, mis Sumal ta kätte annud, ära teeks. Millal võib see sündida? Prohweilit waim teatab selle kohta järgmist: „Sumala tööd siin maa peal ei võida ilalgi enne ära teha kuni iga mees ja iga naine meie ridades töösse astub ja ühendab oma püüdmised kuulutajate ja koguduse ametnikkude tööga.“ — Tunn., 9 kõide, lhf. 117. „Kui igitse teist oleks elato misjonär, siis wiidaks kuulutus selle aja jaoks ruttu kõigile maile, rahvastele, fugharudele ja keeltele. See on töö, mis peab teostatama, enne kui Kristus tuleb wäega ja suure auga.“ — Sealh. 6. f., lhf. 438.

Kristus ütles oma jüngrite wastu: „Ja sedasama tuningriigi armuõpetust peab kuulutama kõiges maailmas, tunnistuseks kõige rah-

wale; ja siis wast tuleb ots.“ Kindlasti saab ots tulema, aga enne tahab Issand omas suures halastuses kõiki hoiatada ja neile ümberpööramiseks võimaluse pakkuda.

Sumala plaan oma kogudusega.

Sumala äralunastamise plaani nähtaw teostaja on tema kogudus. Kaamatus „Apostlite töö“ — õp. White poolt — loeme „Kogudus on Sumalast määratud tööriist inimeste ärasteamiseks. Ta sai teenistuseks organiseeritud ja ta ülesanne on maailmale armuõpetust kanda. Algusest on olnud see Sumala plaan, et tema koguduse läbi paistaks maailmale tema täius ja rikkus. Koguduse liikmed, keda ta on kutsunud pimedusest oma aulise walguse juure, peatwad tema au paistus olema. Kogudus on Kristuse armu rikkuste hoidja; ja koguduse läbi saab awalikuks isegi „wüürstrikidele ja wägetwatele taewaste asjade sees, lõpulik ja täielik Sumala armastuse awalikus.“ — lhf. 9.

Kristuse käst: „Minge kõige maailma ja kuulutage armuõpetust kõige loomale,“ sisaldab eneses igaihte, meest ja naist, noort ja wana ja on malfeto niikaua kui igawene armastus patuseid oma ligi tõmmata püüab. Meile öeldasse: „Ülesanne, mis apostlitele anti, on ka meile antud.“ Jüngrid said wäega kõrgelt täidetud ja siis pidid nad Kristuse tunnistajad olema kuni maailma otsani. Kuid mitte üksi jüngrid ei olnud kõikeadja poolt ewangeeliumi lewitajateks määratud, waid terve usklikkude kogu. Raskete läbielamiste tagajärjel pidi esimene kogudus püha ülesande enda peale võtma ja seda täide wiima: „Ja sel päewal tõusis suur tagakiusamine koguduse wastu, mis Jerusalemmas oli, ja neid pillati kõik ära Juuda ja Samaaria maale. . . Siis käisid ärapillatud mõõda maad ja kuulutasid armuõpetuse sõna.“ Ap. t. 8,1.4. Sellega algas apostlik sisemisjoni liikumine, mis suurte järel dustega oli. Room. 1,8.

Peale esimesi aastasadajid kaotas kogudus ägamõõda oma wastutuse tunde Kristuse tõe lewitamiseks ära, ja selle tagajärjel ilmestus waimulik langus ja pimedus. Lutheri ja tema kaasaeglaste läbi tõi Sumal ufulises maailmas uue pöörde esile; tuhanded tõstsid ewangeeliumi walguse tõrwikud kõrgele, mille mõju ka tuntaw oli. Sellest ajast alates on koguduse, kui Sumala wägetwate nõude kuulutaja, tähendust ja ülesannet ikka enam toonitama hakatud.

Wiimases koguduses on sisemisjoni liikumine omale võrratu tähtsuse omandanud; ei wõi ju Sumala töö enne lõpetatud saada, kuni kõik liikmed neile kätte usaldatud töösse pole asunud. Kuulutajad ja ewangeeliumi töölised

ei jõua üffi jeda hügla ülesannet täita. Kui Issanda üleskutsutud tähelepanusse ja sellele järgnetakse, ainult siis võime suuri tulemusi oodata. „Sumal kutsutakse üles iga liiget koguduses tema teenistusse astuma. Igaüks peab õppima töötama ja seisma omal kohal, kandes enda koormat. Iga uus liige, jeda koguduse juure pannakse, peab olema uus tööriist suure õnnistusplaani läbitöötamiseks.“ — Tunn. 8. köide lhf. 47.

Igatihele, kes astub meie ridadesse ümberpöörmise läbi, peab kätte näidatama tema koht ja kohustused.“ — Seal. 7. t. lhf. 30.

Dr. C. E. Cabell'i sõnad on siin tähelepanemise väärt: „Sumala riigi laiali lootamise ideaalne plaan ei sünni mitte ühe evangelisti või õpetaja läbi, — see sünnib liikmete ühendatud jõu pingutuste läbi ühes pühendatud õpetajaga. Ülesärganud kogudus annab meile lunastatud maailma. Siht sõdur on see, kes võitleb maailma lahingud, ja võit ehk kaotus langeb osaks neile, kes püüside taga seisavad. Kui meie liht liikmed võita tahavad, siis peavad nad isikliku teenistuse põhimõtetega kokku puutuma. Maailm peab üsna haavatav võidetud saama. Iffiklik kokkupuutumine on alati väega saadetud.“

Arvestades Sumala plaaniga koguduse jaoks ja selle määratu ülesandega, mille täitmine meie ees seisab, saame mõistma tarvidust — iga liiget teenistusse tõmmata ja luua tugevat missiooni organisatsiooni, kes dieti juhatajana ja õpetatuna oma püha ülesande kõrgusel seisaks. Meie sihemissiooni osakond, mis kõike kogudusi ja iga liiget oma nimestikus sisaldama peab, omab sellega suure tähtsuse ja on väärt, et sellele enam tähelepanu pühendataks ja tema otstarbele vastava kõrguseni tõstmiseks igasugused Issandalt antud abinõud tarvitusele võetaks. Meie oleme jõudnud ajasse, kus üks põhjalik muudatus meie ridades peab sündima, mis koguduse tema unisest, oskamatust ja tegevusetust seiskorras ülesse ärataks ja teda energiliselt, tagajärjerikkale tegevusele paneks. „Eduse üles, saagu sa valgustatud, sest sinu valgus tuleb, ja sehoova au tõuseb su üle.“ Jes. 60,1.

Uuenduseliliikumine koguduses.

Sumala waimust juhataatud sulg maalib jeda aega, kus kogudus tööle on asunud ja väega täidetult taeva põhimõtet teostab, järg-

mistes piltides: „Stendused, mis minule on esitatud hilisemal ajal, on avaldanud suure mulje minu peale. Üks suur liikumine — üks ärkamiselikumine näis olevat käimas paljudes kohtades. Meie rahvas võttis seiskoha koostöös Sumala kutsuga.“ C. G. White, „General Konferents Bulletin“ 1913.

„Õõ nägemistes esitati mulle üks suur uueuduse liikumine Sumala rahva hulgas. Paljud kiitsid ja tänasid Sumalat. Haigeid tehti terveks ja teisi imegusti sündis. . . Sadandeid, jah tuhandeid nähti käitvat perefondades Sumala sõna seletamas. Südameid pandi uskuma püha Waimu väega ja tegutsemas oli üks waim, mis avaldus tõelikus ümberpööramises. Igal pool avati usked ise kuulutusele. Maailm näis valgustatuna taevalikult mõjust. Sumala tõelik ja alandlik rahvas sai suuri õnnistusi“ — Tunn. 9. t., lhf. 126.

„Wõitem siis tunda, nõudkem jeda, et meie õpime sehoovat tundma kui koit on ta walmis välja tulema, ja ta tuleb meile kui wihm, kui hilline wihm, mis maad kastab.“ Hos. 6,3.

„Ewangeeliumi suurt töö ei lõpetata wäheha Sumala tõimu avaldusega kui see, mis oli selle algusel. Prohvetlikud ettekuulutused, mis tõdenesid warase wihma välja walamisega ewangeeliumi algusel, tõdenetvad weel kord hillise wihmaga selle lõppemisel.“

„Suur Wõitus“ lhf. 611.

Kas ei täida sarnased tõotused ja ettekuulutused meie närtsinud südameid uue igatsusega ja lootusega?

Järgneivate numbrite artiklites saame lähemalt waatlema Sihemissiooni liikumise ajalugu meie töös, tema metoode, tagajärgi, edurikkast korraldust ja mitmesuguseid abinõusid ühe tugeva ja tagajärjerikka missiooni koguduse loomiseks. Ka peab terve meie tegevus — niihästi kuulutajatel, ametnikudel kui ka igal liikmel — selle poole juhitud oinema, et tõsta koguduste waimlikku elu ja teostada Issanda töö plaani tema laste läbi ja selle tagajärjena peatsele tõõdurikkale igatvile välja jõuda.

Koguduse ametnikkude kutsusega tahame novembri ja detsembri kuul uut tõuget ja elu meie keskele saada. Paikvetame nende pärast, et Sumal võiks oma väega ja tarkusega igal pool meie tegevust juhataada.

Ewangelist hingede tõõtjana.

Ewangelist, kes hingesi õtustamisele ja advent-tõõ vastutõõtmisele tahab tuua, temal peab Seesuse tarkus olema. Sumala ilmutamine Seesuse Kristuse sees peab temale südame asjaks saama, isiklikult läbielatud olema. Õnnis-

tegija, tema ärapäätija Waim on tema südame, meele ja kogu tema hingeelu ümbermuutnud. Seest ainult päästetult on tõõmalik sellest tõõlikust ja ainsamast Päästjast, kui Sumala wäest, teistele tunnistada. Jes. 66, 19. Kui keegi oma

eneise õnnistuse kohta Jumala armu läbi ei saa kindel olla, siis ei saa tema julgustamine mitte jah ja amen olema, waid kui ja aga, ilma wähemagi Jumala wäeta. Pattude andeksandmine ei tohi tema juures mitte ainult õpetus olla, isegi siis mitte, kui ta end Pühale Kirjale ja Jumala wäele toetab. Ewangelist peab Rooma raamatu 7. peatüki tõde iseeneise jaoks õppinud olema. Siis alles teab ta, et patt on hirmus wõim, mis tema fees wõib asuda ja temale weel palju walu teha. Kui tema aga wõidu wäge patu üle tunneb, nõnda et ta ka oma läbielu ühes Paulusega wõib awaldada, öeldes: „Aga mina tänan Jumalat Jeesuse Kristuse läbi,“ siis saab Õnnistegija oma tartuse ja waimu wäes tema tegetwuse tungitwaks jõuks olema.

Piiblitundide ajal peab ewangelisti täpselt koosolejate hingeelu tähele panema. See on wäga tarwilik, sest õpetuseandja wõib kergesti kalduda jumalike õppepunktide ainult mõistusepärast etteandma. Sagedasti peab ta iseennast teistele eeskujuks ja mõtleb, et õppijal ju nüüd kõik täiesti selge on jellepärast, et fogu need õppeained tema enda mõistes nii selgesti mõistetakwad ja täielikus kooskõlas on. Selle mõtte mõjul teeme sagedasti suure wäa. Tärjelikult esitame neile inimestele, kes tõe järele janunewad, meie usuõpetuse punktid, kuni adventkuulutuse tõe täieliku tertwe ükkusena neile etteantud on. Meie oleme oma kõige paremat teinud õpetamises ja olemis weendunud, et teatud hing kõik teab, mis tartwis on teada — puudub ainult weel, et ta end ristida laseks ja tõele sõnakuulelik oleks. Kuid siiski raputawad niisugused inimesed, kes juba kõik teawad, raske waetwa ja töö järele ainult õlgu ja ütlevad küll „ja, ja,“ kuid lähewad jälle tagasi maailma, kust nad on tulnud. Nad teawad küll kõik, aga kus peitub siis wigaga? Kas ewangeliismis wõdi? Jumala Waimu juures wõdi? Selle isiku wõdi me eneste juures?

„Eks minu sõna ei ole nõnda kui tuli, ütleb Jehoowa, ja kui haamer, mis kalju pihuks tatti pekjab?“ Mõnikord tarwitab ewangelist, nii kogunud kui wilumata, enda sihemise tunde järele Jumala sõna haamert niisuguse hooga, et mõnigi nõnda purustatuna maha jääb, et ta üldse enam üles ei tõuse.

Waimulik peab aga mõistma Jumala sõna haamriga nõnda ümberkäija, et see teatud isiku hingeelule wastaks. Jumala sõna, kui seda dieiti tarwitatakse, on selleks antud, et inimesi Jumala juure juhutada. Öde White annab meile „Ewangeliumi teenrites“ selleks wäga hääd nõu, öeldes: „Urge pidage mitte eneste kohu- seks kuuljatele öelda: me oleme Seitsemenda-

Päewa-Adwendistid; meie usume, et seitsemes päew hingamise päew on; meie ei usu, et inimese hing suremata on. Seeläbi saaks aga hoopis eemaletõukato wähe teie ja nende wähele moodustatud, feda teie wõita püüate. Parema rääkige igal wõimalusel neile neist õppepunktidest, mis sugustes teie waated ühineda wõiwad.“ Lhk. 105.

Kui ewangeliiumitööline Jumala Waimu niisugust märguannet ja nõu tähele paneb, siis wõib ta peagi tähelepanna, kuidas ta praeguse aja tõe õige esitamise läbi hingede ufalduse wõib wõita. See on aga wäga tähtis. Kui juba see alus on olemas, siis on aeg Jeesust, Kristust, kui patuste Õnnistegijat esitada, kes nende patud andeks annab, kes tema fisse usutwad. Alles selle järele wõib tõe kõitide punktide õpetamisega tagajärjerikkalt edasi jõuda. Kuid ka nüüdki weel on ettewaatust tartwis. Siiski ei tohi keegi teise usuliste usulisi tundeid ja nende awaldusi naeruwääriliseks teha; wanematele inimestele on see iseäranis walus. Siin on kohane Jeesuse kannatus. (Joan. 16, 2.)

Kõige tähtsam ja rassem filmapiik hingede wõitmise töös on hingede otustamise eelne aeg. Sätab ewangelist selle aja tähelepanemata ja ei juhi fogu feda tööd oma Õnnistegija eeskujul, seepärast tõsifelt Jumala poole paltwetades, hoolikalt läbi, siis on ta fogu asja kaotanud.

Suurem osa inimesi wõtawad waimustusega tõe wastu kuuldes Jumala sõnas täieläinud prohweti kuulutusi. Kuid siis tuleb peagi kainenemine kui hakatakse järelekaaluma, mida see kõik mulle elus maksma lähleb, ja nii mõnelgi tuleb hirm Jumala käskude järele elada püüdmise tagajärgede üle. Siis tuleb aeg mil hingede otustamisele wiimise töö niisugust waimulikku jõudu ja tööd iseenda juures nõuab, — kui tõelikult muret ja koormat arafadunud hingede eest tuntakse — et ewangelist ise enda juures oma ihuliku jõu kahanemist tunneb. Hingepid otustamisele wiimise töö on kõige rassem osa ewangeliiumi töös, ja kui sagedasti on juust selles astmes ewangelistid abitud ja ütlevad: „Mina ei suuda neid otustamisele wiia.“

Otustamise aja lähenemisel peab fogu hinge äärmise tahtejõu pingutusfega täielikult tööd tehtama, et inimhinge otustamisele aidata; see töö ei falli jõukillustust! Kõige suurem wõidatus hingede pärast saab palwetambriteses wõideldud.

Ewangelisti tõsine paltwe wõib taewa wägesid liigutada ja hingede tõelikult otusfale wiimine, usk Jeesusesse tõe sõnakuulmises, on wastusfeks kõige wägewamalt Jumalast ja Õnnis-

tegi jalt meie palvete ja äärmiselt hoolsa töötamise pääle,

Ei ole üldse suuremat rõõmu kui et Jeesus Kristus end ühe ärapäästetud inimese kaudu, kes veel täis nõtruseid ja puuduseid, teistele patustele ärapäästmise läbi ilmutab.

Sumala sulasele on see taevase rõõmu eelmaitseks kui taevarikka töö järele, mis tehtud

Kristuse meeles (Jes. 53, 11.) ümberpöörnute fogu õnnistegijale jälgima hakkab.

Arm ja veel ford arm on see, kui Sumal oma väge ilmutab ja kui, selle järele kui meie kõige seda, mis me kohus oli teha, oleme ära teinud, Sumal oma õnnistusega etwangelisti hoolsust finnitab. (1. Kor. 9, 2.)

S. Braun.

Õige tõusejõud eesmärgile saamiseks.

Südametunnistus, mis maailma asjade küljes kinni on, küsib ja uurib kirjatähe järele. Mida ei ole teelatud, see on tema mõttes loomulikult lubatud. Lastes end patust ärastitada, toetatakse teiste pattude pääle. Niisugune südametunnistus küsib: „Kui palju ma võin kaasa teha?“ Puhas südametunnistus aga selle vastu küsib, olles kooskõlas Sumalaga: „Kuidas võiksin ma end ilma teata hoida?“

Waimulikkudes asjades on fagedasti niifamafugused oluforrad, kui ajalikkudeski. Üks rikas mees otis omale ford autojuhti. Ta küsis esimeselt koha sootviijalt: „Kui kaugele turistiku äärele võid sa sõita, ilma et sa kuristiku sõidaksid?“ Julge sõitja vastas: „Kuni jala laiusel turistiku äärelt sõidan ma ka kõige sügavamast kuristikust mööda.“ Teine, kellelt samuti küsiti, vastas: „Ma võin kuni paari sõrme kauguseni turistiku äärelt mööda sõita.“ Ka kolmandalt küsiti sama asja üle tema waateid ja see vastas: „Mina hoian end nii kaugele kuristikust, kui vähegi võimalik ja püüan keht teed sõita. Minult siis võin ma kindel olla hukumise eest.“ See viimane sai ka kõne all oleva koha. Sama põhimõte maksab ka waimulikul alal.

Koguduse elus ei suuda me 10.000 keelu ja käjuga püha Waimu juhatusse mõju asendada. Inimeste waated ja kombes muutuvad aga jumalariigi põhimõtted on muutmatud. Meie südametunnistus ei ole mitte mõni väljastpoolt ärakõllemata waimutvara, waid mõjunditele alluv. Meie võime nii enda kui teiste südametunnistust ülesäratada ja ka märguandvat südametunnistust waimimisele fundida. Kui meie südametunnistus ei saa Sumala Waimust juhata tud, siis walitseb selle üle paha waim, et meid ülekohutus kõwaks teha. Kristlase elus on lugemata küsimusi, millest ei lihtsa käskimise või keelu läbi ei saa lahendada. Sääal astub hää südametunnistus Sumala Waimu juhatusel meile appi. Kirjatähte võid ka inimene omast jõust täita ja sääal juures veel enda meelest õige olla. Kuid waimulik inimene ei usalda seda õigust. Temale on see wähem tähtis, et tema pääle inimes-

teist kohut mõistetakse. (1. Kor. 4,3,4). Tema asetab end Sumala pale ette. Ta püüab siemise tungi sunnil teha, „mis Issanda meelepära st on.“ Ew. 5,10. Niisuguses Sumalaga ühenduses olemisega kaob endahkus ja inimeste kartus.

Üks teerajaja advent-liikumises jutustas ford ühest noorest mehest, kes ford toredat fetti taskufella küljes rinnal kandis. Sel ajal, mil koguduses veel walget fraet ega manshetta ei kantud, satuti koguduses selle noormehe pärast äärmisesse rahutusesse. Selle järele, kui teda selle teo pärast kõikide poolt oldi õfustatud ja mitmed wäljamõeldud põhjused selle juure lijatud, millest noormees ei olnud mõelnudki, pööras ta lõpeks koguduse wanema poole ja jutustas sellele terve loo. Sumalamees vastas temale: „Kanna seda fetti nii kaua, kuni see sulle liiga raskeks saab!“ Juba järgmisel päetwal oli fett rinnalt kadunud. See fett oli temale üle õõ palwe läbi liiga raskeks saanud.

Sel teel võitvad ka õed-wennad õfufuse jõuda, kuidas peaks olema nende riided forradatud ja juukses kammitud. Mitmedki küsimused, nii kui: kuidas toimida ühistel koostöömistel hingamise päetwil, läbikäimistel mõlemate sugupoolte wahel j. n. e. saawad sel teel õieti lahendatud. Nii mõnigi ustaw koguduse wanem on niisuguste küsimuste pärast raskeesse ja nõutusesse sattunud. Sääal meelel kuuleme, kuidas teised kogudused seesuguste ajatüsimuste kohta seisukoha wõtawad. Kõigis neis ringfondis ollakse üldiselt naisterahwa lühikesest juukse kandmise vastu; samast põhimõttest peetakse kinni ka wanades aadliperefondades. Mõned usufeltsid ei wõta ärakõllemata juuksestega naisterahwaid hoopis wastugi, kuna nende wäljajehitmisele küll veel pole asutud. . .

Ühe usufeltsi leht kirjutab meie aja pahesid ja hädaõhte ette tuues ja nende eest hoiatades, muu seas: „ . . . Kes juba ühe jala libedale teele asetab, see leiab end tähelepanematast peagi mõlemi jalaga poris. Ja meie elutee on tõesti libe — tunnistame seda päris atwalikult — ja meie südametunnistus püüab wäga fagedasti meie tatteks kõike ilustatwaid wiigi lehti kofku õmmelda. Meie elame praegu moraali

S. P. U. Noorsoo Osakondade kolmanda veerandi aruanne 1928. a.

Osakonnad	Liikmete arvu	Reklam. koosol. osajõhivate arvu	Tööst aruandjad	Homim. valitoe tartuaitajad	Nisitiud noorte arvu	Misjonitõigud	Piiblitlugemised	Koosolekutele too- dud istud	Kristl. abiandm. töö tunnid	Haigeratvõitlusjed	Lehti levitatud	Erataate levitatud	Tellijaid kogutud	Raamat. levitatud	Kirje kirjutatud	Wastufeid saadud	Muud tööd
Tallinna . . .	40	—	33	—	—	60	90	18	69	6	95	1	—	1	21	11	—
Tartu . . .	40	25	28	3	—	89	130	17	184	44	179	4	1	9	24	6	13
Narva . . .	12	—	9	—	—	12	4	9	80	—	75	—	—	3	5	2	—
Rakvere . . .	18	—	11	—	—	73	—	2	17	2	12	2	—	—	—	2	2
Walga . . .	24	10	5	10	—	153	41	7	10	—	50	14	—	4	39	16	6
Wõru . . .	9	—	3	—	—	3	20	5	2	5	6	—	—	—	3	6	—
Suschenhof .	16	15	13	—	—	18	20	4	91	15	39	1	—	5	63	32	2
	159	50	102	13	—	368	305	62	453	72	447	22	1	22	155	75	23

Liidu osakondade sekretär E. Ney.

Tallinnas, 11. okt. 1928.

Euroopa Advent-noorsoo esimene kongress.

E. Ney.

Näesolew juwi möödus meil ja ka terwes Euroopas konverentside ja kongresside tähe all. Uniooni, ja põllu konverentside seas leidisid aset noorsoo kongress, mis esimene sellefarnane Euroopa misjoni wabatahtliste ajaloo, ja konverentside ja unioonide esitajate kokkutulemine augusti kuus.

Erilist tähelepanu teiste seas wäärib noorte kongress 17—22 juulini Chemnitzis, Saksamaal. Selle kokkutulemise suurus, tähtsus ja mõju arwele wõttes, oli ettevalmistus juba kauemat aega käimas, mis ka hädatarwitit, et talle edu kindlustada. Niisugune suur ja paljutõotaw noorsoo osakondade esindajate ja liikmete kogumine oli esmakordne nähtus meie liikumises Euroopas, õigem öelda terwes maailmas, keepärast on arusaadaw see huwi ja põnewus, millistega Chemnitzi kongressi oodati; kauge- mal ja lähemal tehti ettevalmistusi, et võimalikult suuremale arvule noortele temast osawõttu võimaldada. Gestist jõttis sinna kolm isikut: w. w. C. Mägi, Heinrichson ja nende riidade kirjutaja. Reisiril Saksamaale kasutajime juhust, et tutwuneda mõne suurema ja ajalooliselt ning kultuuriliselt tähtsamate linnadega, nagu Warsjaw, Wiin ja Praha.

Peale tolmust ja palawusetõttu raskendatud reisiru, üllatas meid Chemnitzi jaamahoonest wälja tulles see terwitus, mida lugeda wõi-

sime juurel riidel maalituna: „Teretulemast Euroopa Advent-noorsoo esimesele kongressile.“ Tähendab, meie kongress on 350 tuhandelise elanikuga linnale teatud suurjündmuseks. Saama läheduses näitawad tänawa ääres lehwimad lipud teed, kuhu poole peame sammud seadma. Saabumegi „advent — kiriku“. Oleme rõõmsad, et korraliku korteri saime, kus wõime peale teefonda endid korraldada ja wälja puhata. Sinn ja ühingud on üllahkesti meie korraldusele wastu tulnud; üheksa gümnaasiumi ja palju ruume erakorralikes ning wõerastemajades on võimalikult odawate hindadega jisse- jõitnuise kasutada antud. Siljem mõisime weel paremini üldises huwis ja awaliku arwamise heatahtlikuses meie wastu weenduda. Ühel koosolekul wõttis keegi linna walitsuse esindaja sõna, kus ta linna tänu ja headmeelt wäljendas see üle, et Chemnitzi linn on selleks suureks noorte kokkutulemise paigaks walitud ja soowis kongressile kõigiti õnnistust ja edu. Ühes suuremas kohalikus lehes ilmus ka kirjeldus kongressi awamise ja edaspidise käigu kohta, mis täielikult heatahtlikus toonis kirjutatud oli. See nähtus rõõmustas meid, et M. W. liikumine ka laiemate hullkade tähelepanu ja poolehoidu wõidab.

Esimene koosolek leidis aset meie oma suures „advent-kirikus“, kus umbes tuhande inimesele kohta olemas. See oli ka üks põhjus, mis-

Chemnitz kongressi paigaks waliti — siin asub pea suurim koosoleku ruum Saksimaal. Peale õhtuste amalikkude ettekannete ja koosolekute pidid kõik teised koosolekud omas saalis olema. Esimene õhtu aga näitas selgesti, et see arvestamine ekslik olnud: paljudel ei jattu- nud rummi täiskõlbulud saali sissetulla, waid pi- did rahulduma seisukohaga eeskojas. Järgmi- sed koosolekud saiwad seepärast kõik suures Raup- meeste ühingu majas ära peetud, mis enesesse umbes 3000 inimest ära mahutas.

Kuupalju oli siis noori sinna kogunud? Suba esimestel päewil selgus, et nende arv üle 2500 tõusis. Sõngamisepäewaks saabus veel enam öde-wendi, niihästi noori kui wanu. Ni- jugune, umbes 4000 liikmeline, advent-pere ei wõinud ka enam suure saali ära mahutatud saada, waid wanemad liikmed pidid h.-päewa kooli ja sellele järgneva jutluse ajaks meie oma kiriku asuma. Kõikide nägudel peegeldus rõõm ja lootus, kui nii suurt hulka nägime koku- kogunud olemat! Tähendab, meie liikumine ei ole nii wäike, kui wahel seda omal maal raskus- te ja waenlastest ettetoodud sündmuste ja kõnede puhul mõtleme. Teise päewa hommik, kui suure saali kogusime, tõendas meile selgesti, et prohwet Zeesaja ettekuulutus tema raamatu 43 ptk. salmid 5 — 6 meie filmade ees kirjatäheli- selt tõeneb: „Ma tahan päewatõusu poolt sinu sou tuua, ja õhtu poolt sind koku koguda. Ma tahan põhjamaale delda: anna; ja lõunamaale: ära pea sinni; too minu pojad laugelt ja minu tütreid maa otlast.“ Unioonide järele koondatuna, asetufid iga maa esindajad oma plakaadi juure, mille järele oli kerge kõike maid, konverentse ja unioone ülesleida ja pilki saada sellest, kui palju maid siin esitatud. Mõlemal poolel rõdu äärel rippufid kõikide Euroopa maade lipud, kust esindajad kohale saabunud. Wend Rasmussen, kui kongressi esimees, tutvustas saalis wiibijaid lippudega — ja neid oli koku 26. 22 tuhande Euroopa noorte esindajad olid 25-ist mitmesugu- sest riigist siia kogunud. Annullt Wenemaa pi- dus. Peale selle olid kohal kilalised teistest maailma jagudest, nagu Lõuna-Aasiast, Ameer- rikast, Mongooliast jne.. Suurepäraline waate- pilt wäliselt, weel auksim oma sifu poolest! Samal ajal, kui maailm asjatuid jõupingutusi teeb, et rahwaste wiha lepitada ja neid rahule sundida, selleks kongresse arapidades, lepinguid sõlmides, parteifid asutades ja nende ideefid pro- pageerides, samal ajal tuleb koku 25 rahwa esi- ndajate kongress, kus pole ainult wäliselt ühtegi waenu ega lahkmeele jälge näha, waid nad on ka üks seesmiselt — ühte seotud Kristuse armas- tuse ja tõe sideme läbi. Kas wõib weel delda, nähes seda pilti ja tundes seda waimu, et krist- lik üff ainult mingisugune asjata õpetus, jah

ifegi pettus on? ! Ei, tõeline üff on ainus wägi, mis waenu kaotab ja inimesed uueks loob.

Kongressi wäärtust ei hindanud mitte üffi meie noored, waid ka meie töö juhatus ja wane- mad wennad, kes oma osatõutu ja kõnede läbi seda kõige paremini tõendafid. Kohal olid wennad Christian, diwisiooni esimees, Beddoe, generaal konferentfist, Evans, kauge-ida diwis- jooni esimees, Cormack, Lõuna-Aasia diw. esi- mees, Conradi, Sjng, Drinhaus jt. Nad olid suureks abiks ja õnnistuseks kongressi korda- minekule.

Erilisteks suursündmusteks kujunesid rah- wuswaheline õhtu ja pühapäewa hommikune rongikäik läbi sinna lähedalolewa metsa. Rah- wuswahelisel õhtul oli iga unioonile teatud aeg antud, kus mitmesuguste maad, keelt ja rahwa waimuelu tutvunewate paladega esineda wõidi. Paljudel olid rahwariided seljas. Meie Gestift ei wõinud oma lauluga esineda wähesse saadikute arwu ja tarwisminewa ettevalmistuse puuduse tõttu, siis pidime rahulduma, esindades ainult meie rahwariietust (öde Unt — Skodsbargist) ja ilusalt kõlawat keelt. Wäga hästi meeldis kõigile Schweitzi grupe ettekanne ja ühelt mennalt etteantud mägestiku karjaste laul; nende helide esile toomisega ei saa igauks hakkama.

Slusa ilma tõttu õnnestus pühapäewane ron- gikäik auksisse loodusse täielikult. üle 2500 noore wõtjid osa sellest. Plakaatidega ja lippu- dega sammufime muusika saatel ja laule lauldes uudishimuliste pilkude all kaunis metsas asuma- le platsile, kus jumalateenistus ära peeti. Sõna wõtjid mitu wenda. Eriti oskas meie wana pioneer Conradi oma ergu liigutustega ja ülti- tawate sõnadega noorte hinges uut pühalikku waimustuse tuld põlema süütada. See ron- gikäik oli kui wäline kujutus suurest advent-noorte sõjakäigust pimeduse riigi wastu, millest Euroo- pas üffi 22.000 noort sõdurit osa wõtawad. Nad sammuwad läbi lahingute, raskuste, hädaõhtude ja kiusatuste oma wõitmata kindrali — Zeesuse Kristuse — juhatusel lõpulikule ja jäädawale wõidule wastu. . .

Mis oli selle kongressi tähtsus? tema otstarbe? tema tulemus? küsitime siin. Wäli- mise kirjelduse kõrwal heidame ka pilgu tema tuwana, tema tähtsama ossa. Esiteks oli julgus- taw ja ülesõhutatav näha seda waatepilti, mida noored oma suure, paljud maid esindawate, kogumise läbi pakkufid. Küjiti olufordade jä- rele üheteiselt teateid, kõwendadi wanu sõprus- sidemeid ja sõlmiti uusi; armastus ja heatahtlik- kus üheteise wastu peegeldus kõikide filmis.

Sellest tööst, mis noorsugu teinud ja ta heaks tehtud, saime uue ja täielikuma pildi. Unioonide esitajate aruanded, mis walguspiltide ja mitmesuguste diagrammide abil ette kanti,

olid lõenduseks, kui palju Jumalale pühenda- tud noorus teha võib. Muuhiselt korral asus suur ruum, kus kõikide maade noorte kirjandus ja tööd selgitavad tabelid ja pildid olid välja pandud. Suur ihu, hinge ja waimu harim töö on käimas tänapäew.

Kongressi otstarbe ja ta peale pandud loo- tused olid kõige paremini väljendatud kolme sõ- naga, mis suurte tähtega saksa- ja ingliskeeles saali esiseinale kinnitatud olid: **P ä ä s t e t u d**, **e t t e e n i d a**. M. W. liikumine on selleks, et jelles liikumises olijaid Kristuse riiki päästa, kus nad teiste kasuks elaksid ja töötaksid. Me mõi- sime rõõmustada tehtud töö üle, aga sealjuures tõsteti meie filmade ette kohustus, mis me peale pandud: terve taewas ja maailm ootab, et me wiimase armu kuulutuse oma sõnade, kirjanduse ja elu läbi tervele pimeduses ja patus ägawale maailmale kannaksime. Töö on juur, aga abi taewast igaweselt Jumalalt on veel juurem. Mis- joni wabatahtlikkude liikumine on pea üle terve maailma lewinud. Kongressi ajal saabus terwi- tus telegramm maalt, kus Jeesus elas, Jerusa- lemnaast, kus küll mohameetlik waim tugew ja raske töötada, kuid siiski lõhutakse ka seal waen- lase kantsid. Telegrammi siju oli omapärane, wõlunw: „Ullitud wanas Jerusalemmas terwi- tawad kaasträndurisi wite Jerusalemma.“ Mu- line! Ka wanaast linnast saawad noored uues linnas olema!

Rõõmustasin kuules, et meie wennad ja noorte juhid mitte esimeses järjekorras wälise kaswatuse ja hariduse peale rõhku ei pannud, waid üht uut, Ennistegijale äraantu, elu ja krist- likku iseloomu toonitaksid. Selleks peeti süga- wad ja mõjurikkad kõned, kõned, mis olid täide- tud mitte mõttetarkusega wõi teadusega, waid lihtsa südamlikkusega ja armastusega, ning see

awaldas mõju. Kui tehti pühalik üleskutse ene- se täielikule äraandmisele, siis tõusid kõik noored ülesse. Nende tõsistelt otustawatelt nä- gudel wõis lugeda tahet — Kristusega elada ja temaga surra. Kas ei rõõmustanud taewas sel- le üle? Kas ei peaks meie kõik rõõmsad olema niisuguse noorsoo pärast ja walwetama ainult, et nad oma otjusele truiks jääksid?

Teenid, mis grupe ja sekretaride tundidel harutusele tulid ja wastuwoetud otjused räägi- wad tõsiseft piüüdest kõrgemat ja täielikumat elu Kristuses saawutada. Need otjused ilmuvad ka hiljem meie lehes. Toonitati truiks jäämise wajadust esimesele lihtsiale advent kuulutusele. Meie hädaoht seisab sagedasti selles, et soowime midagi suurt maailmast laenatud teaduse ja kunstipäralist materjali noortele pakkuda ja mõt- lema neid seeläbi tööle wõita ja selles hoida. Meie peame küll teaduses end täiendama ja alati õppima, nagu wend Christian ka toonitas, et iga noorele oleks wajalik üht wõõrast keelt tunda, aga jääme ikka oma lihtsiale ewangeeliumile truiks; see on ainus noorte hingede parandaja ja kaswataja.

Kiirelt möödusid ilusad päewad; kahjutunne asus rinda kui lastuma pidime, sest siin oli hea olnud olla! Mõtted läbistasid pea: Mii pal- ju oled siin kuulnud ja näinud, kuidas saad se- da läbi elama ja teistele edasi kandma? Niisü- gune noorsugu wõib palju teha, tööga (Oli ka seinale kirjutatud)! Kui hea, et Jeesus, meie ühendaja, igaihega kaasa läheb; ta tuleb ka mi- nuga seltsis, et aidata wõidu elu elada ja Eesti noortele abiks olla. Wiimane mõte: Pea saa- me kõik aulises kodus kofku — ainult julgelt edasi sinnapoole, kus rahusadam juba wastu paistab!

Muljed teekonnalt Euroopa Advent-noorsoo 1. kongressile — Chemnigi.

Ed. Mägi.

Teekond on seljataga, — muljed ja mäles- tused püsivad elawalt weel meeles... Nutustan siin pisut neist.

Musime 10. juulil wend Ken'ga teele. Tee- kond oli kawas ettenähtud üle Läti, Poola, Austria ja Uchehosslowakkia Saksimaale. Wa- lisime seepärast jelle tee, et wõiks ühtlasi meie reisul nimetatud riikides pisut peatuda. Mitas ühinesime Läti noorsoo saadikutega ja säält asusi- me ühiselt teele.

P o o l a s, W a r s s a w i s. Mõnetunni- liit peatust kasutasime linna silmitamiseks. Lei- des lahket juhti meie kaaswõitlejate hulgast

Warsawis, algab äge tegemus, et mõndagi nä- ha ja siiski rongile õigeks ajaks jõuda.

Warsawis on katoliku linn. Elanikke um- bes 1½ miljoni.

Elanikkude armuga wõrreldes on meil sääl wähe liikmeid — kõigest üks sada. Käies meie asutuses, kuulsime misuguste raskustega meie töö sääl seotud on. Rõguduse saali mahub um- bes 80 inimest; suuremat pole wõimalik neil saada.

Linnas ringi käies paistawad kobe kakte jelffi musta wannuse kandjad filma: juudid — omia wäikese musta mütsikelega, habeme ja wam-

musse ja katoliku preestrid peaaegu samasuguse kuuega ja wälimussega — ainult juudidhabe puudub. Et eelpool nimetud isikuid liig sagedasti näha oli, otsustame neid lugema hakata. Rahe tunniga jain ma 30 katoliku pappi ja keegi wend Lätist 86 juuti! See näitab küll selgesti, misjulgune töö jääl teha on.

Nõnda linnas mõndagi waadates on aeg edasiõiduks kätteõidnud. Mudes rongile kihutab meie raudruun 72 klm. tunnis lõuna poole. Waadeldes möödalibisewaid põlde ja wiljapuuwälsasid, on igal pool rõõmjam waade kui meil. Puud töötamad rikkalikku jaaki, hein ja rufis on niidetud. Palamus aga on juur.

Austria — Wien. Siin wiibime reedest pühapäewani.

Elanikke on Wiinis umbes 2 miljoni, — meie liikmeid 350. Sõngamisepäewal külastades meie jumalateenistust, palutakse meilt teateid meie maast — Eestiist. Küsitakse kus pool ta on jne. Wend Mey annab lahke aruande, mis kõiki humwitama näib.

Wiinis on palju waatamiswäärset, mille waatamiseks paar nädalat tarwis oleks. Siiski, meie paaripäewases peatuses, wõis mõndagi näha. Teatud asutused on korraldanud autodel ringsõidud linnas, mis teatud üldwaadet tergesti pakuvad. Käjutame seda muuseas, peatume kuulsas Wiini „Schönbrunnen'i“ lossis, mis kunsti ja ajalooliste mälestuste poolest waatamiswäärne on. Lossis muuseas jäi mulle eriti meele maal „Franz Joseph I“, misjulgune igalt poolt waatajale otja waatab. Olin ennemalt kuulnud sellest ja tegin proowi. Minnes igasse külge, on maali filmad ja isegi kingaotjad waataja poole. Tõttib tunne just kui elaks see maal ja siis peatab mõtelend Laaweti laulu juures, kes räägi, et Sumala palge eest keegi warjul pole.

Pühapäewal läheme kuulsasse „Stephani“ kirikusse. Katoliku kirik. Meid humwitab torni kõrgus ja huwi sunnib 343 astet ülesse ronima. Allatulles peatume pisut kirikus. Kulda ja kujukid! Riste ja n. e. Ühes nurgas „missjoni rist“ ja altar. Kõrwal seinal „eeskirjad“ mis ja mida, kunas ja kuikaua (7 aastat) selle ristki ees palwetama peab, et teatud patte andeks jaada! Oh wõrratut pimedust!

Pärast lõunat ajume edasiõidule 46° Celsi-

use järele palamusse juures. Meile, kui „põhja-maalastele“ on see natuke liig. Rong wurab üle luulelise Doonau ja läbi mägede ning hilisõhtul oleme

Dschehlowaffias — Praagass, kuulsas Wõõmi reformaatori — Johann Suszi linnas.

Hommitul on kõikide ühine soow, Suszi ansamba juure minna. Seistes seal, läheb selle mehe kurb — siiski usutuldloitem hiiglatöö ajalugu filmis mööda. Mees, kes julgesti teed walmistas juurele tulewikule — usuwabadusele — jeda oma märtrisurnaga finnitades. . .

Ausamba astmel hiljutisest mälestuspühast närkunud pärjad — tänuliku rahwa poolt! Ausamba kiwile on Suszi wiimased sõnad wanglast raiatud „Milujte se — Prawdu kazdemu prejte“ — (Armastage — tõtt kõigile kuulutage) Ausamba taga lause, mis Eesti keele tõlkes oleks „Jumalasse uskuw rahwas ei jure“. — Jah tõesti, igawesed töed peituvad neis lausetes!

Õhtul ajume edasireisule. Hotellist jaama 20. minuti tee, kuid käisime tublisti üle 1½ tunni — „wäike eksitus“. . .

Teisipäewal, 17 juuli hommitul olime

Saksjamaal-Chemnitzis. Kohe jaamaist linna astudes on näha, et linn on Adwent-noorjoo päralt. Suur plakaat asub uulitsa ääres jaksakeelse pealkirjaga: „Teretulemast Euroopa Adwent-noorjoo eimesele kongressile.“ Kuid see kõik ei näinud esialgu humwitama. Ainuke soow oli — puhata — sest nädalapikune reis oli kaunis ärawäsitatud. Saine ka warsti mugawa ööforteri, kus kohe pärast päralejõudmist patjade põue kadusime. . .

Chemnitz — juur kaubandus- ja tööstuslinn asub lõuna Saksjamaal — Saksenis. Waliti meie kongressi paigaks seepärast, et siin wõimalikult suurt jaali odawasti jaada wõimalik oli. Kongressi jaaliks oli „Kaupmeeste Seltfi“ jaal 3100 inimese mahutussega. Ka meie oma koguduse jaal mahutab umbes 1000 isikut. Linna walitus oli lahkesti igakülgselt wastutulnud.

Kongressi päewad on täis noorustuld, sest on ju siin pea kõik Euroopa maad esitatud, — iga rahwas ja maa oma iseloomu kohaselt — kuid siiski üks rahwas Kristuses. Kongressi päewad on täis õnnistuswihma. . .

(Järgneb.)

Kuidas ja mis peab meie noorfugu lugema.

Algus waata „Missjonit.“ nr. 2/3.

Kuulus jutustaja ja usumees Spurgeon leidis kord ühes ükifikultseiswas wõõrastemajas ühe wana piibli, mille lehed olid ühes kohas ussist läbi jõõdud. Kui ta raamatu wastu

lampi hoidis paistis walgus ussi poolt jõõdud august läbi. Uks oli nähtawasti Moosese eimesest raamatust närimisega pääle alanud kuni ilmutuse raamatuni wälja. Kui Spur-

geon jeda nägi, pani ta käed kokku ja palvetas: „Oh Issand, tee mind ka niisuguseks raamatu usfiks!“ Kas ei taha meie kõik niisugused raamatu usfid olla? Meie „Hommiku Walwe kalendris“ on jelle lõpu osas ette nähtud piibli aasta, kus teada antud misjuguseid päätiikte igapäew lugeda, et aasta jooksul terwet piibelt läbi lugeda. See tuleb kestmiselt kolm päätiikti päewa peale. Selle plaani järele uurides on palju kergem igapäew oma osa tõe sõnast toiduks tarwitada. Rahjaks ei kasuta paljud noored jeda plaani. Ma kutsun kõiki ülesse, ka neid, kes jeda senini pole teinud, et teie nüüdsest peale hommiku walwet ja piibli aastat jälgima hakkaksite. Selles seisab suur õnnistus meie jaoks. Kui lugu nii, siis märkige jeda ka oma aruannetesse ülesse.

Kui meie piibli uurimise tähtsusest kõneleme, siis ei pea unustatama kõnelemast, kuidas piibelt lugeda, et sellest ka oodatamat kasu saada. Teesuse juure tuli kord üks kirjaturundja ja küsis, kuidas ta mõiks igawest elu pärida. Sellepääle wastas Päästja: „Mis on kasuraamatusse kirjutatud? K u i d a s ja loed?“ Tähtis ei ole mitte üksi, et meie loeme ja mida loeme waid ka k u i d a s meie loeme. Siin olgu mõned nõuanded R. W. Tarrey poolt piibli lugemise kohta:

1. Süwenda ennast igapäew oma piiblisse.
2. Wali oma piibliuurimiseks kõige sündsam osa päewast.
3. Otsi igast kirjakohest, mida loed, suhet Kristuse pääle.
4. Pea jeda meeles, mis kiri sulle ütleb.
5. Kasuta oma wabu filmapilke piibli uurimiseks.

Edasi ütleb ta teises kohas ühes oma teostest kuidas peakšime talitama, kui piibelt järjekorras loeme. Peab wastama järgmiste küsimiste pääle:

1. Mis on päätiiki pääsiisu? (Wõta siisu kofku ühes sõnas ehk lauses).
2. Misjugune tõde saab jelles päätiikis õpetatud ja eriti esile toodud?
3. Misjugune on kõige tähtsam õpetus?
4. Misjugune salm on kõige tähtsam?
5. Misjugused isikud on kõige tähtsamad, jeda siin nimetatud on?
6. Mida õpetab jee päätiikil Teesusest, Kristusest?

Tõena tulewad wõtta ka mainitud jutlustaja sõnad, kuidas peakšime õpitud tõega ümber käima: „Midagi ei walgusta mõistust nii, kui sõnakuulmine; midagi ei pimesta jeda nii wäga, kui sõnakuulmatust. Sõnakuulmine tuntud tõ-

dede wastu valmistab jind ette uute tõdede äratundmisele. Sõnakuulmatust ühe tõe wastu piimestab sulle k ö i k tõed.“

Lugemise, kui tähtsa uuema aja hariduse ja kaswatusse abinõu, üle olgu meel mõned mõtted kuulsa Gilly raamatust „Lugemine ja rääkimine“ wõetud:

- „ 1. Peab palju ja korrapäraselt lugema.
2. Loetagu kõiki hääd, aga ei midagi halba ehk üleaurust.
3. Hääd loetagu õieti, et jeda enese omaduseks teha.“

„Kõigist lugemisainetest on kõige enam harilikud romaanid ja nowellid need, mis pealistaudsed ja enamasti elu walesti esitawad, ja neist peame hoiduma.“ Kõrwalise ja lugemiseks mittejoomitawa aine hulka kuuluvad ka nalja- ja pilkelehed, artiklid parteide külide, ja teatri kriitika üle, sõljetonid, madala maitsega ajakirjad ja ajalehed — jne. Sellewastu leiame palju kasulikku, muidugi oma filmi ja mõistust paha wastu walwet hoides, mitmesugusest usulise, teaduslise ja osalt ka ilufirjanduslise kirjandusest. See lugemine siindigu wabal ja puhke ajal; piibli uurimise ja palwe aega ei pea selleks tarwitatama. Sõiatavad ja õpetavad sõnad on noortele lugemise kohta antud Issanda ümmardaja White läbi. Olgu siin järgmist nimetatud: „Noored on suures hädaohus. Nende kergemeelne lugemine sünnitab palju pahu tagajärgi. Palju aega saab raisatud, mis peaks saama kasulikust tegevusest ära tarwitatud. Mõned rööwitfid isegi und enestest, et mõne naeruwäärilise raamatu lugemist lõpetada. Maailm on niisugusest jutudest üle ujutatud . . . Kas mõite peale niisugust lugemist Jumala sõna awada ja elu sõnu huwiga lugeda? Kas ei osutu Jumala raamat teile huwituks? Noorte kohus on puhtust arendada. Kergemeel ja naljabeitmine sünnitawad tühjuse hinge ja lahutawad Jumala armust. Arritawail armastuse juttudel ja kõlbluswastastel piltidel on häwitaw mõju. Sõiduge lugemise ja asjade waatlemise eest, mis puhtuse mõtteid äratawad.“ (Test. wol. II., p. 236. 410).

Andku armas Jumal armu, et meie noorjugu loeks ainult hääd ja waimu ülesehitawat kirjandust, mis meid aitaks ette valmistuda Issanda töö lõpetamiseks maa pääl ja olla tema kodanikud igaweses riigis!

G. Mey.

Uksiku nri hind 5 senti.

Wäljaandja: „G. B. Nõw. Eesti Mitt.“ Tellimised kui ka rahasaadetused saata Poul Allweiss'ile Nerepulestee 14-a. Tallinnas. Wastutaw toimetaja: M. Wärengrub, Nerepulestee 14-a. Tallinnas. Tallinna Eesti Kirjastus-Ühiseuse trükitud, Biff tän. 2.